

ความสำเร็จและความล้มเหลวของการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มสิ่งทอพื้นบ้าน ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

ณัฐริธา หอพิบูลสุข^{1*} และ ปรีชา อุบโยคิน²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ ประการที่ 1 วิเคราะห์สถานการณ์วิสาหกิจชุมชนด้านสิ่งทอพื้นบ้าน ตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ประการที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในหมู่บ้านไทลื้อ 3 หมู่บ้าน ในตำบลศรีดอนชัย อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ได้แก่ หมู่ 12, 14 และ 15 โดยใช้การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 28 คน ได้แก่ประธานกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับกลุ่ม เช่นหน่วยงานราชการ เครือข่ายของกลุ่ม และลูกค้า ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ประการที่ 1 พบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ไทลื้อในตำบลศรีดอนชัยอพยพโยกย้ายหนีความขัดแย้งระหว่างประเทศจีนจากแคว้นสิบสองปันนา ลงมายังประเทศไทย เมื่อกว่า 100 ปีมาแล้ว การทอผ้าในบริเวณนี้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และสังคม จากการที่ต่างคนต่างทอเพื่อใช้ ต่อมาเป็นการทอเพื่อขาย จึงมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผ้าทอไทลื้อ หมู่ 14 ตำบลศรีดอนชัยมีการรวมตัวกันเองก่อนที่รัฐบาลจะเข้ามาช่วยเหลือสนับสนุนตามโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ส่วนหมู่ 12 และ 15 เกิดขึ้นหลังจากมีเงินช่วยเหลือของโครงการดังกล่าว สำหรับผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ประการที่ 2 พบว่าสิ่งที่ทำให้กลุ่มบางกลุ่มประสบความสำเร็จและบางกลุ่มล้มเหลวล้มเลิกกิจการเกิดจากระบบการออมทรัพย์ ความแตกต่างหลากหลายของอายุและชาติพันธุ์ของผู้เข้าร่วมกลุ่มซึ่ง มีผลต่อการส่งผ่านความรู้ ความสามารถของผู้นำกลุ่ม ทักษะของสมาชิก มุมมองของสมาชิกในการทอผ้าว่าเป็นงานประจำหรืองานเสริม มีการสร้างวัฒนธรรมองค์การที่อิงกับค่านิยมตามหลักพุทธศาสนาซึ่งนำมาสู่ความพอเพียง และสร้างแรงยึดเหนี่ยวร่วมกันในกลุ่ม ซึ่งความแตกต่างที่กล่าวมาเหล่านี้ถือเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือการคงอยู่ได้เป็นเวลานานของกลุ่ม หรือความล้มเหลวล้มเลิกกิจการ

คำสำคัญ: การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชน, ปัจจัยแห่งความสำเร็จ, ผ้าทอลายน้ำไหลไทลื้อ

¹ นักศึกษาปริญญาเอก สาขาสังคมศาสตร์ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

² รองศาสตราจารย์ สำนักวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน โทร. 08-1456-4765 อีเมล: nattiraya@hotmail.com

Success and Failure of Community-Based Enterprises: A Case Study on Weaving Groups, Sridonchai Subdistrict, Chiangkhong District, Chiangrai Province

Nattira Horpibulsuk^{1*} and Preecha Upayokin²

Abstract

This research has two objectives. Objective No.1: To analyze the situation of community-based enterprises (CEs) of textile weaving in Sridonchai Subdistrict, Chiangkhong District, Chiangrai Province. Objective No.2: To analyze the factors affecting the success and failure of CEs. Research was conducted by using qualitative research method. Research was designed by using case studies of 3 CEs in Village Nos. 12, 14 & 15 in Sridonchai Subdistrict, Chiangkhong District, Chiangrai Province. Empirical data was collected by using in-depth interview with 28 key informants i.e. group leaders, members, and stakeholders (government organizations, group networks and customers). The research findings from Objective No.1 was that some of Tai Lue's descendants migrated from Sipsongpanna in the southern part of China to settle down in Sridonchai Subdistrict more than 100 years ago due to political conflicts in China. From the period of settlement until present, the situation of Tai Lue's CEs has been quite dynamic having changed from weaving for family supply to weaving products for sale. Some CEs were indigenous which were formed by local individuals while others were set up supported by the government under the One Tambon One Product scheme. The research findings for Objective No. 2 revealed many factors affecting the success or failure as follows: The research findings for Objective No.2 reveals the factors affecting the success or failure of the groups as follows: savings system, differences in age and ethnicity of the group participants affect the transmission of knowledge, leadership capabilities, members' skills, members' view whether textile weaving is routine or supplementary work; presence of an organizational culture based on Buddhist values which leads to sufficiency and creation of bond in the group. These differences are factors that affect the long-term success or survival of the group or failure to abolish the business.

Keywords: Community-Based Enterprises (CEs), Success and Failure Factors, Tai Lue Tapestry Weaving

¹ Doctoral student of Doctoral Degree of Philosophy in Social Science, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

² Associate Professor, School of Liberal Arts, Mae Fah Luang University

* Corresponding Author Tel. 08-1456-4765 e-mail: nattiraya@hotmail.com